

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI PROGRAM

a 2023-2027-es
támogatási időszakban

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Magyar
Államkincstár

AGRÁRMINISZTERIUM

AZ AGRO-ÖKOLÓGIAI PROGRAM
a 2023-2027-es támogatási időszakban

2024

Tartalom

Bevezetés - A hazai KAP Stratégiai Terv (2023-2027) zöld elemei.....	3
1. A támogatásra jogosult hektár fogalma	5
2. Feltételeesség.....	7
3. Agro-ökológiai Program.....	9
4. Környezeti célkitűzések földhasználati kategóriáinként és azok teljesítéséhez választható előírások/jó gyakorlatok	13
1. számú melléklet	16
2. számú melléklet – Az AÖP megvalósítása egy példán levezetve.....	48
3. számú melléklet - Méhlegelő növények listája.....	51
4. számú melléklet – Felhasználást igazoló dokumentumok	54
Rövidítések jegyzéke.....	55
Jogszabályok gyűjteménye	55

Bevezetés

A hazai KAP Stratégiai Terv (2023-2027) zöld elemei

A gyorsuló ütemben változó klíma, az évről évre szélsőségesebbé váló időjárás világszerte jelentős kihívás elé állítja a gazdálkodókat, egyre inkább sürgetve az átállást egy fenntartható gazdálkodási modellre. Mindezekre reagálva az Európai Unió egy átfogó és minden szektort érintő zöld politikát hirdetett, melyben az agráriumot érintő konkrét stratégiák ([Termőföldtől az asztalig](#) és a [Biodiverzitás](#)) határozzák meg, hogy a 2023-2027-es időszakra vonatkozó agrártámogatásoknak milyen mértékben és módon szükséges elősegíteniük a fenntarthatóságot.

Mindezeket figyelembe véve a hazai KAP Stratégiai Terv úgy került kialakításra, hogy sokkal inkább az **ösztönzés** és ne a korlátozás **eszközeivel** hasson a gazdálkodókra. Az eddig bevált és jól ismert gyakorlatokból épül fel a zöld támogatási rendszerünk, kiegészülve néhány új elemmel, építve az előírások pozitív összhatására.

Fenntarthatósági szempontból **kiegészült a támogatásra jogosult hektár** fogalma, a kölcsönös megfeleltetés helyét átvette a **feltételeesség**, az I. pilléres (közvetlen) támogatások köre kibővült az **Agro-ökológiai Programmal (továbbiakban: AÖP)**. Jelen kiadványban - a könnyebb érthetőség kedvéért példával is illusztrálva - az AÖP kerül bemutatásra.

1. A támogatásra jogosult hektár fogalma

A szegélyeknek és egyéb, az agrárterületeken kialakult élőhelyeknek - amelyek a támogatás szempontjából valamennyi feltételnek megfelelő földterület, ideértve az agrár-erdészeti rendszereket, az egyéb tájképi elemeket, valamint a nem termelő tájképi elemeket - jelentős szerepük van a talajok védelmében, vízháztartásuk egyensúlyban tartásában, a helyi mikroklima fenntartásában, valamint a biológiai sokféleség megőrzésében, azonban ezek a területek az aktív termelésben nem vettek részt, így eddig támogatásra sem voltak jogosultak. Felismerve azonban, hogy ezek a területek milyen sokat tesznek hozzá a termelés fenntarthatóvá tételéhez a hazai KAP Stratégiai Terv nagy lépést tett a zöld célok megvalósítása érdekében azáltal, hogy a gazdaság azon művelés alatt nem álló területei, illetve tájképi elemei is megfeleljenek a támogatható hektár alapfogalmának, amelyeket:

- a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (továbbiakban: HMKÁ) vagy
- az AÖP előírásai, valamint
- más kötelezettségek (pl. Natura2000 előírások, erdősítés stb.) szerint tartanak fenn, vagy
- amelyeken nem termelő beruházások kerülnek kialakításra.

A támogatható terület fogalmának kibővítésével - bizonyos feltételek teljesülése esetén - támogatásra jogosult területté váltak többek között, „A feltételeesség szabályrendszere” kiadványban már bemutatott:

- mezővédő erdősávok,
- fás-cserjés sávok,
- vízfolyások nem művelt partmenti sávjai,
- mocsaras-lápos, vizenyős, zombékos, időszakosan belvízzel borított területek.

Ezzel együtt azok a mezőgazdasági területek is jogosulttá válnak a támogatásra, ahol **újonnan hoznak létre** ilyen típusú élőhelyeket, **ún. agro-ökológiai területeket (továbbiakban: AÖT)**, mivel ezek az élőhelyek nem tartoznak a mezőgazdasági területek körébe, ugyanakkor fenntartási kötelezettség ezekre a területekre is vonatkozik.

2. Feltételelesség

A 2014-2020 támogatási időszakban (továbbiakban: korábbi időszak) kötelezően előírt Kölcsönös Megfeleltetés (továbbiakban: KM) és ugyanezen időszakban kötelezően alkalmazott Zöldítés egyes elemei közösen alkotják a 2023-tól érvényes **megerősített kötelező előírási rendszert** vagy más néven **feltételelességet**, amelynek a betartása minden közvetlen kifizetésben és egyéb érintett támogatásban részesülő számára kötelező. A korábbi időszakban a KM-ben előírt Jogszabályban Foglalt Gazdálkodási Követelmények (továbbiakban: JFGK) részben megmaradtak, azonban számos helyen új elemekkel bővültek, így a változásokra oda kell majd figyelniük. A feltételelesség keretein belül, a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (továbbiakban HMKÁ) megújult szabályrendszerét, a [„Feltételelesség szabályrendszere a 2023-2027-es támogatási időszakban”](#) című kiadványban ismerheti meg.

3. Agro-ökológiai Program

Az AÖP-ben olyan gyakorlatok kerültek meghatározásra, melyek jelentős része a gazdálkodók számára a korábbi támogatási jogcímekből (többek között zöldítés, AKG, ÖKO) már ismertek, érthetőek, ugyanakkor környezeti szempontból is hasznosak.

Az AÖP évente választható, önkéntes és területi alapon a teljes üzemterületre, vagy bizonyos gyakorlatok választása esetén a mezőgazdasági üzem szántóterületének 50%-án való teljesítés esetén igényelhető támogatás, amely választása esetén viszont az összes földhasználati kategóriára (szántó, egyéb gyeperület, egyéb állandó kultúra) kötelező gyakorlatot választani kategóriánként **2 pont értékben**.

FONTOS

Lényeges sajátossága az AÖP-nek, hogy az ideiglenes gyepekre nem a szántó földhasználati kategóriára vonatkozó gyakorlatokból, hanem gyeperületi földhasználati kategóriában előírt gyakorlatokat kell választani, hiszen agrotechnikai szempontból gyepeként funkcionálnak.

Minden földhasználati kategória esetében az előírások a talaj- és vízvédelemre, a biológiai sokféleség védelmére, valamint az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklésére fókuszálnak, ugyanakkor figyelembevételre került az is, hogy a gazdálkodók többsége találjon számára kedvező és könnyen teljesíthető vállalásokat.

A mezőgazdasági termelőnek a mezőgazdasági üzem minden földhasználati kategóriájára¹ vonatkozóan legalább 2 pont értékű, de legfeljebb 4 pont értékű gyakorlatot kell vállalni azzal, hogy nem kötelező gyakorlatot vállalni az adott földhasználati kategóriára, ha tárgyévben a mezőgazdasági üzem:

- szántóterületeinek együttes nagysága az 5 hektárt nem éri el,
- egyéb gyeperület² területeinek együttes nagysága az 5 hektárt nem éri el,
- egyéb állandó kultúra területeinek együttes nagysága az 1 hektárt nem éri el.
- Natura 2000 gyeperület, valamint a különleges állandó kultúra³ vonatkozásában, mérethatártól függetlenül.

¹ földhasználati kategóriák: szántó, Natura 2000 gyeperület, egyéb gyeperület, különleges állandó kultúra, egyéb állandó kultúra

² egyéb gyeperület: Olyan gyeperület, ami nem Natura 2000 területen helyezkedik el.

³ Különleges állandó kultúra: jelen kiadvány 8. melléklet szerinti rövid vágásfordulóú sarjzatotásos energetikai ültetvények, vagy a mezőgazdasági területeken EMOGA vagy EMVA forrásból létesített ipari faültetvények, valamint az energianád-, olasz nád- és szilfiumfajok

Az AÖP előírásainak kialakítása során fontos szempont volt, hogy ne kerüljön átfedésbe az AKG kötelezettségvállalásokkal, valamint a Natura2000 földhasználati előírásokkal. A két támogatási rendszernek – mind a környezeti hatások összesített pozitív értékében, mind pedig a területi szinten „egymásra igényelhetőség” tekintetében – egymásra építhetőnek kell lennie, vagyis **azok a területek, amelyekre AÖP előírás(oka)t választanak nem kerülnek kizárásra az AKG-ből sem. Arra viszont ügyelni kell, hogy bizonyos AÖP és AKG gyakorlatok együtt és egyszerre nem vállalhatók vagy teljesíthetők ugyanazon a területen.**

! FONTOS

A támogatás keretében kifizetés kizárólag az egységes kérelemben igényelt alaptámogatás követelményeinek megfelelő területekre teljesíthető – ide nem értve az EMVA forrásból erdősített területet.

Az AÖP főbb jellemzői:

- **önkéntes vállaláson** alapul, a gazdálkodó dönti el, hogy behozza-e a területét a támogatásba vagy nem,
- a mezőgazdasági üzemen belül **minden földhasználati kategóriára** (szántó, egyéb gyepek, egyéb állandó kultúrára) vonatkozóan legalább 2 pont értékű gyakorlatot szükséges választani,
- az egységes kérelemben minden évben **külön nyilatkozni kell** arról, hogy az adott évben részt kíván-e venni a termelő az AÖP-ben,
- a kötelezettségvállalás időtartama **1 naptári év**
- **egységes összegű**, környezeti vállalásokat ösztönző támogatás, ami **hektáralapon** kerül kifizetésre,
- a választott előírások teljesítése esetén a **mezőgazdasági üzem teljes területére elszámolható** támogatás, földhasználati kategóriánként a kötelezően előírt teljesítéshez 2 pont szükséges, tehát akkor sem jár több támogatás, ha a választott és teljesített előírások pontértéke meghaladja a 2 pontot.
- az AÖP támogatás igénybevételének feltétele az agrotechnikák Egységes Kérelem felületén történő jelentése, valamint a permetezési napló vezetése. A permetezési napló adatait papír alapon történő vezetés esetén a tárgyévet követő január 31-ig az Egységes Kérelem felületére feltölteni szükséges. A Nébih által üzemeltetett E-Gn felület töltése esetén az adatokat a Nébih átadja a Magyar Államkincstár felé.

! KIVÉTEL

- küszöbérték alatti területre kizárólag abban az esetben jár kifizetés, ha a gazdálkodó ezekre a területekre is választ előírást,
- Natura2000 gyepterületekre és különleges állandó kultúra esetén nem kötelező az előírás választása, azonban választás hiányában AÖP kifizetés sem teljesíthető az üzem ezen területeire.

A támogatás hektáronkénti összege minden évben változhat attól függően, mekkora területre kerül megállapításra jogszerű igénylés országos szinten, a kifizető ügynökség, azaz a Magyar Államkincstár által.

i JÓ TUDNI

A hektáronkénti támogatási összeg egy hányados, amelynek értéke **fordított arányban változik az országos szinten jogosan évente igényelt összes hektár számával** úgy, hogy az **éves AÖP-keretösszeg** tekinthető a **bázisnak**.

A hektáronkénti támogatási összeg azonban **nem csökkenhet 60,64 euró/hektár alá és nem emelkedhet 105 euró/hektár fölé.**

Példa a hektáronkénti támogatás összegének számítási metodikájára a 202,125 milliárd eurós éves AÖP-keretösszeg és 2,5 milliárd hektár jogosan igényelt termőterületre:

- éves AÖP-keretösszeg 202,125 milliárd euró,
- országos szinten 2,5 milliárd hektár jogosan igényelt termőterület,
- hektáronkénti támogatási összeg:

$$\frac{202,125 \text{ milliárd euró}}{2,5 \text{ milliárd hektár}} = 80,85 \text{ euró/hektár}$$

A mezőgazdasági termelő a gyakorlat teljesítésével érintett földterület után akkor jogosult támogatásra, ha a mezőgazdasági üzem minden földhasználati kategóriájában teljesül összesen legalább 2 pont értékű, egységes kérelemben vállalt gyakorlat. Abban az esetben, ha a küszöbérték alatti, valamint a Natura 2000 gyepek és a különleges állandó kultúra kategória miatti mentességet élvező területekre nem teljesül a vállalás, attól az üzem többi területére a támogatás kifizethető.

4. Környezeti célkitűzések földhasználati kategóriánként és azok teljesítéséhez választható előírások/gyakorlatok

Földhasználati kategóriánként a környezeti célkitűzéseket és azok teljesítéséhez választható előírásokat/gyakorlatokat a kiadvány [1. számú melléklete](#) tartalmazza részletesen.

Célkitűzések:

- talajtakarás a szénmegkötő képesség növelése és az erózió csökkentése érdekében
- terménydiverzifikáció a termelés változatosságának és a terület mozaikosságának növelése érdekében
- tájképi elemek megőrzése
- biológiai sokféleség védelme
- beporzó rovarok védelme
- ammónia-kibocsátás csökkentése
- műtrágya és növényvédőszer-használat csökkentése
- ammónia-kibocsátás csökkentése N-megkötő készítményekkel
- ÜHG kibocsátás csökkentése
- vízkészletek fenntarthatósága
- talajegészség javítása, kedvező talajállapot kialakítása

A környezeti célkitűzések teljesítése a gazdálkodók számára is hosszútávú gazdasági előnnyel járhat, mivel a megfelelő agrotechnika használatával javul a talaj tápanyag és vízmegtartó képessége, a biológiai sokféleség növelése enyhítheti a klímaváltozás negatív hatásait, melynek következtében a növények jobban ellenállnak a különféle környezeti behatásoknak, ezáltal az inputanyagok használata csökkenthető, mellyel a gazdálkodás is jövedelmezőbbé válhat.

Összefoglalva, a **választott gyakorlatok alkalmazásával**, továbbá a **Feltételelesség kötelező előírásainak betartásával**, a támogatás igénylése után a termelő hozzájárul a **környezet és a természet fenntartásához**, annak **védelméhez** úgy, hogy közben olyan mezőgazdasági termelést folytat, mellyel a saját, egyik legfontosabb termelő eszközét – a **termőtalajt** - is **védi, fejleszti, annak minőségét javítja**.

Mellékletek

1. számú melléklet - környezeti célkitűzések földhasználati

kategóriánként és választható gyakorlatok

Szántó földhasználati kategóriában választható gyakorlatok (előírások)

Talajtakarás szántóterületen

1 pont

A hosszabb ideig fedett talajfelszín növeli a talajok szénmegkötő képességét, védelmet nyújt a talajnak az erózió káros hatásaival szemben és segít a talaj nedvességtartalmának megőrzésében.

Gyakorlat

A gyakorlat azzal valósul meg, hogy a mezőgazdasági termelőnek a HMKÁ 6. követelményein túl gondoskodni kell a folyamatos talajtakarásról a tárgyévet követő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább tárgyévet követő év február 28-ig:

- őszi vetésű kultúrával;
- takarónövénnyel⁴ bevetett terület azzal, hogy a takaró növényállomány lekasználása vagy szárzúzása esetén is gondoskodni kell legalább 10 centiméteres taló megőrzéséről és a kaszálék helyben hagyásáról
- a taló fennhagyásával annak kultúrállapotban tartása mellett
- valamint, élő kultúra esetében a taló fennhagyásával.

⁴ Takarónövénnyként nem számolható el, ha nem termelő területként bejelentett ökológiai másodvetés vagy AKG intézkedésben zöldtrágyaként vetett másodvetés

FONTOS

- Az őszi vetésű kultúrát vagy takarónövényt a főnövény betakarítását követően 15 nappal el kell vetni. Amennyiben ez nem lehetséges, úgy a talót a tervezett vetés előtti 15 napig fenn kell tartani.
- Az egységes kérelemben a talajtakarási mód és az agrotechnikai műveleteket határidőn belül bejelentésre kerülnek.
- A talajtakarás a tárgyévet követő év február 28.-ig történő fenntartása.
- Élő szántóföldi kultúrával történő teljesítés esetén betakarítás szükséges.

A gyakorlatot nem teljesíti a gazdálkodó, amennyiben, a tárgyév bármely szakaszában a terület talajtakarás nélküli parlagként volt hasznosítva, vagy ökológiai másodvetésnek, vagy AKG zöldtrágyanövénnyeként számolta el.

A 2024-es évtől a talajtakarást biztosító és a talajtakarást nem biztosító növények listáját a 17/2024 AM rendelet alapján a jelen kiadvány 4. és 5. számú melléklete tartalmazza.

Növénytermesztés diverzifikációja szántóterületeken

1 pont

A megfelelően diverz, eltérő igényű kultúrákból álló vetésszerkezet hozzájárul a talajszarolás csökkentéséhez, a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javításához, a peszticidhasználat csökkentéséhez, valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó biodiverzitás védelméhez azáltal, hogy változatos élőhelyet és táplálékot biztosít számos vadon élő állatfaj számára.

Gyakorlat

Adott évben a gazdálkodó szántóterületének méretéhez viszonyítva meghatározott számú és arányú eltérő növénykultúra termesztése:

- **10 hektárig** legalább két növénykultúra, melyek közül a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 80%-át foglalhatja el,
- **10 – 30 hektár között** legalább három növénykultúra, melyek közül a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterület legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együtt nem haladhatja meg a 80%-ot,
- **30 – 300 hektár között** legalább négy növénykultúra, a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együtt nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át és a legkisebb kultúra vetésterülete legalább 1 hektár.
- **300 – 1000 hektár között** legalább öt növénykultúra, a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együtt nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, és a legkisebb kultúra vetésterülete legalább 1 hektár.
- **1000 hektár felett** legalább hat féle növénykultúra, a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át, és a legkisebb kultúra vetésterülete legalább 1 hektár.

JÓ TUDNI

A növénykultúra része a tájképi elem is.

A talajtakarás nélküli és a tarlómaradvánnyal borított terület parlagnak felel meg.

A vetett vagy telepített növénytakaróval rendelkező parlagot a vetőmagkeverékekkel bevetett területekre vonatkozó szabályok szerint kell figyelembe venni, azaz ha a vetőmagkeverékek összetevői legalább egy komponens tekintetében egymástól eltérnek, akkor a vetőmagkeverékeket különböző növénykultúrának kell tekinteni.

FONTOS

Terménydiverzifikáció szempontjából a főnövény értelmezése eltér az egységes kérelem rendeletben foglaltaktól.

A különböző növénykultúrák arányának kiszámítása céljából azt tekintjük főnövénynek, amely a tárgyév május 1. napjától szeptember 30. napjáig tartó időszakban leghosszabb ideig van a területen. Ennek értelmében az alábbi esetekben a másodvetés is lehet a diverzifikációs főnövény.

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- nem a meghatározott minimális számú növénykultúra kerül elvetésre
- nem a megfelelő arányban kerülnek kialakításra a területek

Nem termelő tájképi elemek és területek kijelölése szántóterületeken 2 pont

A gyakorlat célja a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek és tájelemek fenntartása, sokszínűségének növelése, a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítása, parlagon hagyott területekkel és vizes élőhelyekkel a szénmegkötés, valamint a talajok erózió elleni védelmének elősegítése a mezővédő erdősávok, fasorok, illetve táblaszegélyek és erózióvédelmi sávok alkalmazásával.

Gyakorlat

A gyakorlat a mezőgazdasági üzem teljes szántóterületére vonatkozik. A gyakorlat keretében növényvédőszer használatának tilalma mellett:

- a nem termelő tájképi elemek⁵ és területek, valamint növényvédő szerrel nem kezelt nem termelő területek együttes arányának el kell érnie a HMKÁ 8 szerinti kötelezettség alap 10%-át, és
- azon belül a nem termelő tájképi elemek és a parlag területek⁶ – ide nem értve az AKG keretében létrehozott zöldugart – együttes arányának 2024-ben el kell érnie a kötelezettség alap 1%-át, 2025-től az 5%-át.

A gyakorlat teljesítése során nem vehető figyelembe olyan nem termelő tájképi elem vagy terület, amelynek fenntartására vagy ápolására egyéb forrásból finanszírozott támogatást vesz igénybe a gazdálkodó.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **nem termelő elemek és területek nagysága nem éri el a kötelezettség alap 10%-át,**
- **tájképi elemek és parlag területek együttes nagysága 2024-ben nem éri el a kötelezettség alap 1%-át, 2025-től pedig az 5%-át.**
- **növényvédőszer juttattak ki a nem termelő elemre vagy a területen**

⁵ nem termelő tájképi elemek: védett tájképi elemek, valamint ökológiai határsáv, vízvédelmi sáv, kis vizes élőhely, erózióvédelmi sáv, nem termelő beruházás erózióvédelmi létesítmény.

⁶ a parlagoltatás időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról, növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával. Az AKG „zöld ugar” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy egyazon tábla csak egyik jogcímben számolható el.

2024-ben a derogáció miatt a nem termelő tájképi elemek és parlag területek - ide nem értve az AKG zöldugart - együttes arányának el kell érnie a kötelezettség alap 1%-át!

i JÓ TUDNI

Nem termelő tájképi elemek és területek kijelölésére vonatkozó kötelezettség alap: HMKÁ 8 nem termelő tájképi elemek és területek minimális arányának kijelölésére vonatkozó kötelezettség alap, azaz a szántó és az ideiglenes gyepek együttes területe. Az ideiglenes gyepeken levő tájképi elemek a gyakorlat teljesítése szempontjából figyelembe vehetők.

Táblaméret korlátozása szántóterületeken

1 pont

A mozaikos tájszerkezet kialakítása, kedvező hatással van a mezőgazdasági élőhelyek biodiverzitására, illetve a táji struktúra diverzitására.

Gyakorlat

Amennyiben a mezőgazdasági üzemben belül az összes szántóterület meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 30 hektárt. Az AKG „önkéntes táblaméret korlátozás” előírással történő esetleges átfedést úgy kerüljük el, hogy az az ügyfél, aki AKG-ban választotta ezt az előírást, az AÖP-ben nem választhatja.

i JÓ TUDNI

Amennyiben két szomszédos táblán – beleértve a különböző mezőgazdasági termelők által művelt táblákat is – ugyanazon növényfaj vagy magkeverék vetése történik, a táblák elkülönítése érdekében legalább 2 méter szélességű bevetetlen vagy legfeljebb fűfélékkel vagy méhlegelő keverékkel⁷ a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően bevetett területet kell biztosítani a parcellák között.

Olyan termelő, akinek a szántóterületének mérete nem éri el az 50 hektárt, ezen gyakorlatot nem választhatja.

⁷ méhlegelő: A kiadvány 2. mellékletében szereplő növényeket tartalmazó szomszédos táblától eltérő legalább 8 növényből álló keveréke.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- a tábla mérete meghaladja a 30 hektárt
- a tábla egybeművelésben vesz részt
- ugyanazon növénykultúrák között nem kerül kialakításra 2 méter széles elkülönítő sáv
- a szántóterület mérete együttesen nem haladja meg az 50 hektárt
- abban az esetben, ha a gazdálkodó AKG keretein belül a táblaméret korlátozásra irányuló vállalást tett

Méhekre veszélyes szerek használati tilalma szántóterületeken

1 pont

Gyakorlat

A növényvédelem során az engedélyokirat alapján méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédő szer hatóanyagok használata tilos a szántó földhasználati kategória teljes területén. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját tárgyév február 1.-vel teszi közzé az Irányító Hatóság.

i JÓ TUDNI

A növényvédelmi kezelés során alkalmazott növényvédő szerek használatát gazdálkodási napló részét képező permetezési napló adatai alapján, illetve szermaradvány kimutatására irányuló mintavételezéssel kerülhet ellenőrzésre.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- ha fel nem használható növényvédő szer hatóanyag kerül kijuttatásra

Karbamid műtrágya környezetbarát használata szántóterületeken

1 pont

A karbamid esetében azonnali bedolgozással, illetve folyékony karbamid esetén ureáz gátló készítmény alkalmazásával jelentős kibocsátás csökkentést lehet elérni, ami hozzájárul az ammónia-emisszió, hatóanyag veszteség csökkentéséhez.

Gyakorlat

Szilárd halmazállapotú karbamid műtrágya csak úgy juttatható ki, ha az azonnal bedolgozásra kerül - beleértve a sekély tarlóhántást -, valamint minden olyan agrotechnikai gyakorlatot, ami garantálja a karbamid közvetlen talajba jutását. Folyékony halmazállapotú karbamid a fentiek szerinti talajba dolgozással juttatható ki, vagy ennek hiányában ureázgátló készítmény alkalmazásával.

i JÓ TUDNI

A gyakorlatot a mezőgazdasági üzem szántó földhasználati kategóriájának legalább egy tábláján, de legalább a szántóterület 5%-án teljesíteni kell. A kijuttatandó karbamid tartalmú műtrágyából és egyéb karbamid tartalmú készítményből származó összes nitrogén hatóanyag hektáronként minimálisan 35 kg, maximálisan 90 kg lehet. A választott gyakorlatot, az egységes kérelem benyújtásakor a karbamiddal kezelt táblákon be kell jelölni. A gyakorlat kizárólag akkor teljesíthető az AÖP Forgatás nélküli talajművelés⁸ gyakorlat keretében is kiválasztott táblán, ha ott úgy juttatnak ki ureáz gátló készítménnyel kezelt folyékony halmazállapotú karbamid tartalmú műtrágyát, hogy azt nem dolgozzák be a talajba. A lábon álló kultúrában kizárólag akkor teljesíthető, amennyiben az adott táblán ureáz gátló készítménnyel kezelt folyékony halmazállapotú karbamid tartalmú műtrágyát juttatnak ki azonnali beforgatás vagy bedolgozás nélkül.

A karbamid műtrágya mennyiségének, valamint az ureázgátló készítmény felhasználását a kiadvány 3. számú melléklete szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

2024-ben a derogáció miatt a nem teremelő tájképi elemek és parlag területek - ide nem értve az AKG zöldugart - együttes arányának el kell érnie a kötelezettségalap 1%-át!

⁸ forgatás nélküli művelés: olyan művelési mód, mely keretében szántás vagy 10 cm-nél mélyebb tárcsázás nem történik

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **egyetlen táblán sem kerül karbamid műtrágya kijuttatásra**
- **nem került kijuttatásra a minimálisan előírt mennyiség**
- **a megengedett mennyiségnél több kerül kijuttatásra**
- **a kijuttatott folyékony halmazállapotú karbamid műtrágyát nem forgatta, vagy nem dolgozta be, vagy bedolgozás vagy beforgatás hiányában nem alkalmazott ureáz gátló készítményt**
- **folyékony műtrágya esetén nem használnak inhibitor**
- **nem vagy nem határidőben került bejelentésre a kijuttatás, bedolgozás, ureáz használat, az egységes kérelem rendeletben meghatározottak szerint**
- **olyan táblára került karbamid műtrágya kijuttatásra, amelyen az AÖP program forgatás nélküli talajművelés gyakorlatának vállalása és teljesítése történt**

Mikrobiológiai készítmények alkalmazása szántóterületeken

2 pont

A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talaj-potenciál és a talaj-biodiverzitás javítását, ezáltal hozzájárul a tápanyagveszteség csökkentéséhez és a talajok vízviszatarató képességének javításához. Az egészségesebb talaj pedig hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez.

Gyakorlat

A szántóterületek legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása vetés előtt, illetve vetéssel egy menetben kijuttatva és a talajba dolgozva, illetve szármaradványokra kijuttatva, majd azokat a talajba keverve.

JÓ TUDNI

Olyan mikrobiológiai készítmények juttathatóak ki, amelyek rendelkeznek Nébih engedély-
okirattal, és szerepelnek az Irányító Hatóság tárgyévben kiadott közleményében⁹.
A mikrobiológiai készítményt az engedélyokirat szerinti kultúrára az abban meghatározott
dózisban és engedélyezett módon kell kijuttatni: vetés előtt vagy azzal egy menetben, talajba
dolgozva, illetve a szármaradványokra juttatva a talajba keverve.

A mikrobiológiai készítmény megfelelő felhasználását a kiadvány 3. számú melléklete
szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

A gyakorlat nem teljesíthető

- lábon álló kultúrában történő alkalmazással
- mikrobiológiai készítmény csávázószerként történő kijuttatásával.
- olyan táblán, ahol az álló- és folyóvizek partjától számított 50 méteres biztonsági sáv
vagy sávok miatt a tábla területének több mint 15 százaléka nem kezelhető, kivéve, ha az
adott készítmény engedélyokiratában 50 méternél keskenyebb biztonsági sáv szerepel

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **A gyakorlattal érintett szántón nem került bejelentésre, vagy nem az egységes kérelemben meghatározottak szerint került bejelentésre a mikrobiológiai készítmények használata, és az alkalmazott mikrobiológiai szerek megnevezése és kijuttatása**
- **a készítmény nem rendelkezik Nébih engedélyokirattal, vagy nem szerepel az Irányító Hatóság tárgyévi közleményében**
- **nem az engedélyokiratban engedélyezett dózisban vagy módon juttatják ki a készítményt, vetés előtt vagy azzal egy menetben juttatnak ki, illetve a szármaradványokra juttatva a talajba keverik**
- **nem teljesült a kijuttatás a szántóterület 50%-án**

⁹ Az engedélyezett szerek listáját február 1.-vel teszi közzé az Irányító Hatóság.

Talaj- és növénykondicionáló szerek, nitrogénmegkötő készítmények alkalmazása szántón

1 pont

A talaj szervesanyag-készletének helyreállítása, valamint a talajpotenciál és a talaj-bio-diverzitás növelése által a tápanyagveszteség csökkentése és a talaj vízvisszatartó képességének javítása. Az egészségesebb talaj hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez. A talajkondicionálók elsősorban a kedvező talajállapot, a megfelelő humusztartalom és átlevégőzsétség kialakulását segítik. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez.

Gyakorlat

A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló - beleértve a csávázószerként használt mikrobiológiai készítményt-vagy N-megkötő készítmények alkalmazása.

JÓ TUDNI

Olyan kondicionálók juttathatók ki, amelyek rendelkeznek Nébih engedélykivarral, és szerepelnek az Irányító Hatóság tárgyévben kiadott közleményében¹⁰ és az engedélykivarr szerinti kultúrára, meghatározott dózisban kerül kijuttatásra az engedélyezett módon.

A kondicionáló készítmény megfelelő felhasználását a kiadvány 3. számú melléklete szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

A gyakorlat nem teljesíthető olyan táblán, ahol az álló- és folyóvizek partjától számított 50 méteres biztonsági sáv vagy sávok miatt a tábla területének több mint 15 százaléka nem kezelhető, kivéve, ha a kondicionáló engedélykivarrában 50 méternél keskenyebb biztonsági sáv szerepel, abban az esetben nem kell betartani az 50 m-es előírást.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- a gyakorlattal érintett szántón nem került bejelentésre, vagy nem az egységes kérelemben meghatározottak szerint került bejelentésre a kondicionáló készítmények használata, és az alkalmazott kondicionáló szerek megnevezése és kijuttatása
- a készítmény nem rendelkezik Nébih engedélykivarral, vagy nem szerepel az Irányító Hatóság tárgyévi közleményében
- nem az engedélykivarrban meghatározott dózisban és módon kerül kijuttatásra a készítmény
- nem teljesült a kijuttatás a szántóterület 50%-án

¹⁰ Az engedélyezett szerek listáját február 1.-vel teszi közzé az Irányító Hatóság.

Forgatás nélküli talajművelés szántón

2 pont

A talaj szénkészletének megőrzése által a szántóterületek ÜHG kibocsátásának csökkentése, a talajszerkezet romlásának megállítása, illetve visszafordítása, továbbá a humusztartalom javítása, valamint a vízmegtartóképesség fokozása. A növényvédőszer-használat korlátozása ellentételezi a forgatás nélküli gyakorlatból fakadó esetlegesen erősebb gyomnövényzet visszaszorítása miatt alkalmazott növényvédőszer-használatot.

Gyakorlat

Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a művelésbe vont szántóterület legalább 50%-án szűkített növényvédő szer hatóanyag használattal. A forgatás nélküli művelés, olyan művelési mód, amelynek keretében szántás vagy 10 cm-nél mélyebb tárcsázás nem történik. Az alkalmazható növényvédőszerek rendszeresen frissített listáját az Irányító Hatóság évente február 1.-ig közzéteszi.

JÓ TUDNI

A gyakorlat teljesítésébe bevont táblák között nem szerepelhet:

- a tárgyévben parlagként vagy élő szántóföldi növényként bejelentett terület, és
- olyan tábla, amelyen az e rendelet szerinti talajtakarásos, vagy karbamid műtrágya környezetbarát használatára irányuló gyakorlatot választotta a termelő, kivételt képez ez utóbbi alól az ureáz gátló készítménnyel kijuttatott folyékony karbamid műtrágya alkalmazásának választása.

A gyakorlat teljesítésébe bevont táblákon a talajművelés – ide értve a szervestrágya vagy növényi maradványok talajba dolgozását is – során olyan technológiát kell választani, ami nem jár a talaj forgatásával.

A gyakorlatnál bejelentendő agrotechnikai műveletek listáját a 17/2024 AM rendelet alapján a jelen kiadvány 6.számú melléklete tartalmazza.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- a bevont területek valamelyikén forgatásos művelést végeztek és olyan növényvédő szert juttattak ki, amely nem szerepel az Irányító Hatóság közleményében
- az egységes kérelemben nem kerültek bejelentésre a talajművelési munkálatok
- a gyakorlat a szántóterületek 50%-nál kevesebb területen valósul meg

Natura 2000 gyepek és egyéb gyepek földhasználati kategória esetén választható gyakorlatok

Gyep földhasználati kategóriákra vonatkozó gyakorlatok esetén, amennyiben az adott gyakorlat Natura 2000 és egyéb gyepek - mely nem Natura2000 területen helyezkedik el - területen is választható, abban az esetben az egyes földhasználati kategóriákban külön-külön kell kiválasztani és teljesíteni a gyakorlatot. A földhasználati kategóriákra vonatkozóan a választott gyakorlatok külön-külön kerülnek ellenőrzésre.

A gyepekre vonatkozó általános szabályok bővültek a 2023-as kérelmezési évhez képest. Fontos szabályozás, hogy amennyiben a gyep földhasználati kategóriákra vonatkozó gyakorlatban részt vevő tábla tartalmaz tájképi elemet, úgy a tájképi elem területén nem kell teljesíteni a választott gyakorlatot.

A vállalt gyakorlatok teljesítését az AKG gyep tematikus előírás csoportokban résztvevő területek, illetve a Natura2000 gyepek esetében – amennyiben a gazdálkodó kaszálatlan terület fennhagyását vállalta, vagy az kötelezően előírt – a vállalkozásban/kötelezettségben foglaltak figyelembevételével kell megállapítani.

Gyepek megőrzése egyéb gyepeken

1 pont

A gyepterületek tábla szintű megőrzése fokozza a mezőgazdasági területek szénmegkötését, és hozzájárul a biodiverzitás megőrzéséhez tekintettel arra, hogy a magyarországi gyepek jelentős része extenzív művelés alatt áll.

Gyakorlat

Az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva kell a gyepterületeket megőrizni tábla szinten a jogszerű földhasználó személyében bekövetkező változástól függetlenül, míg az ideiglenes gyepek elhelyezkedése változhat. A gyepek feltörése, szántása, valamint más hasznosításra történő átállítása tilos.

! JÓ TUDNI

A gyakorlat választásához legalább egy állandó gyepterülettel rendelkezni kell. A mezőgazdasági termelő állandó gyepterületének nagysága növekedhet, a csökkenés abban az esetben fogadható el, ha a terület jogszerű földhasználója más mezőgazdasági termelő lesz. Az ideiglenes gyep területének előző évhez képest történő csökkenése csak abban az esetben fogadható el, amennyiben a csökkenés oka az ideiglenes gyep állandó gyepévé történő átminősítése.

A gyakorlatot nem választhatja olyan mezőgazdasági termelő, aki részt vesz gyepterületek fenntartása, illetve legeltetés vagy kaszálásos hasznosításra irányuló egyéb forrásból finanszírozott támogatásban (AKG, VP ÖKO pályázat).

A gyakorlat teljesítésébe Natura 2000 gyepterület nem vonható be.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítettnek kell tekinteni, ha adminisztratív vagy helyszíni ellenőrzés eredményeképpen:

- a gazdálkodó tárgyév december 31-ig a gyakorlatba bevont területeken a tolerancia mértékét meghaladó módon feltörte, felszántotta, vagy más hasznosítássá alakította a gyepterületet.
- a vállalkozásba bevont területek Natura 2000 fedvényen helyezkednek el
- tárgyévet megelőző évben állandó gyepterületként hasznosított területen a változásvezetési toleranciát meghaladó mértékben a mezőgazdasági termelő feltörte, felszántotta vagy más hasznosítássá alakította a gyepet, és azt nem alakította vissza gyepévé az egységes kérelem benyújtására nyitva álló időszak kezdetéig
- a gazdaság egészét tekintve csökkent az ideiglenes gyepterület nagysága, ide nem értve azon területeket, amelyeket tárgyévben állandó gyepévé minősítettek át, vagy a terület jogszerű földhasználója más mezőgazdasági termelő lett.

Pásztoroló vagy szakaszos legeltetés

2 pont

A pásztoroló vagy szakaszos legeltetés a különböző legelőterületek használatának változtatásával nagymértékben befolyásolja a terület tápanyagforgalmát, ezen keresztül a gyept alkotó növényzet összetételét és az éves fűhozamot, hozzájárulva így a gyeptípusnak megfelelő élővilág kialakulásához és védelméhez. A szabályozott legeltetés továbbá hozzájárulhat egyes természetvédelmi szempontból fontos növény-, és állatfajok védelméhez, egyes nem kívánatos (özön)fajok visszaszorításához.

Gyakorlat

Minden gyepterületen választható pásztoroló vagy szakaszos legeltetés folytatása legeltetési időszakának¹¹ adott időablakában. A gyakorlat teljesítésébe bevont táblák mindegyikének legeltetési hasznosításúnak kell lennie a tárgyévben, valamint területének legfeljebb 30 százalékát foglalhatja el nem termelő vagy egyéb tájképi elem.

A pásztoroló vagy szakaszos legeltetés akkor teljesül:

- ha a szakaszos legeltetésre megjelölt terület legfeljebb 50%-án legel adott időablakban állat azzal, hogy egy szakasz legeltetése nem haladhatja meg a 12 napot.
- **Pásztoroló legeltetés esetén a mezőgazdasági termelő az egységes kérelemben nyilatkozik arról, hogy a pásztori feladatokat saját maga, foglalkoztatott útján vagy egyéb módon látja el. Amennyiben nem a mezőgazdasági termelő látja el a feladatokat, abban az esetben a pásztor alkalmazását dokumentummal (szerződéses jogviszony, családi gazdasági tagság) igazolni kell a helyszíni ellenőrzés folyamán.**
- A pásztoroló legeltetés akkor teljesül, ha a legeltetési időszakban az állatokat a pásztor felügyeli. A pásztori feladatokat a gazdálkodó maga, foglalkoztatottja, vagy megbízási szerződéses személy, vagy a családi gazdaság tagja lehet.

JÓ TUDNI

A gyakorlattal érintett területeken legalább 0,2 állategység/hektár legeltethető, saját állatállomány megléte kötelező, a legeltetési időszakban, a napi létszámok átlagát figyelembe véve.

Amennyiben a mezőgazdasági termelő részt vesz a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatási intézkedésben, úgy az intézkedésben támogatható szarvasmarha fajták egyedei nem vehetők figyelembe a legeltethető állatállomány megállapítása során

Legeltethető állatfajok:

- lófélék
- juh és kecskefélék
- szarvasmarhafélék
- bivaly

FONTOS

Ha AÖP Őshonos haszonállatokkal történő legeltetés gyakorlat is kiválasztásra került, úgy ugyanazon földhasználati kategóriában nem választható jelen gyakorlat.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **A szakaszos legeltetésnél adott legelő szakaszon 12 napot meghaladó ideig történik a legeltetés.**
- **a gazdálkodási naplóban nem megfelelő adminisztráció történt**
- **pásztoroló legeltetés esetén az állatokat nem felügyeli pásztor**
- **a táblákon túllegetetés kerül megállapításra**
- **nincs 0,2 állategység / hektár**

¹¹ legeltetési időszak: tárgyév április 24-től november 30-ig tartó időszak

Extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása

1 pont

A gyepek kaszálással történő hasznosítása hozzájárul a megfelelő fajösszetétel kialakulásához és a nem kívánatos (özön)fajok visszaszorításához.

Gyakorlat

A gyakorlat keretében az extenzív gyp¹² évi egyszeri a kaszálék begyűjtésével járó kaszálásnak meg kell valósulnia május 1. és szeptember 30. közötti időszakban.

i JÓ TUDNI

A gyakorlat kizárólag nem Natura 2000 gyepterületeken választható azzal, hogy az üzem valamennyi nem Natura 2000 gyepterületén teljesíteni kell a gyakorlatot.

A gyakorlatot nem választhatja olyan mezőgazdasági termelő, aki részt vesz a gyepterületek legeltetési vagy kaszálásos hasznosítására irányuló, egyéb forrásból finanszírozott támogatásban (AKG).

A gyakorlat a „kizárólag alternáló kasza használata” című gyakorlattal, valamint a „kaszálás során legalább 10 cm-es tarlómagasság meghagyása” gyakorlattal együtt nem választható.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- az egységes kérelemben nem kerül bejelentésre a tervezett és az elvégzett kaszálás
- a kaszálást nem teljesül valamennyi vállalással érintett területen
- nincs extenzív gyp tábla az üzemben
- amennyiben a termelő választotta a „kizárólag alternáló kasza használata” gyakorlatot
- a gyakorlattal érintett táblák valamelyikével részt vesz egyéb kaszálással kapcsolatos támogatásban (AKG).
- nincs extenzív gyp tábla az üzemben
- a gyakorlattal érintett tábla Natura 2000 gyepterületen helyezkedik el.

12 extenzív gyp: Olyan gyepterület, ahol nem valósul meg öntözés.

Őshonos haszonállatokkal történő legeltetés

1 pont

A szakszerű legeltetéssel megőrizhetőek a természeti értékek, így biztosítható a degradációra érzékeny, specialista, sokszor védett fajok fennmaradása, vagyis a gyepterületek flórájának fenntartásában, kultúrállapotának megőrzésében és a tájalakításban is fontos szerepe van a legeltetésnek.

Gyakorlat

A gyakorlat keretében a mezőgazdasági termelőnek a legeltetési időszakban folyamatosan legeltetést kell folytatnia saját állatállománnyal a mezőgazdasági üzem adott földhasználati kategóriába tartozó gyepterülete legalább 50%-án.

i JÓ TUDNI

A gyakorlat Natura 2000 gyp és egyéb gyp földhasználati kategóriában is választható. A gyakorlat teljesítésébe bevont táblák mindegyikének legeltetési hasznosításának kell lennie a tárgyévben, valamint területének legfeljebb 30 százalékát foglalhatja el nem termelő vagy egyéb tájképi elem.

A gyakorlattal érintett területeken legalább 0,2 állategység/hektár és legfeljebb 1,4 állategység/hektár legeltethető állatállomány megléte kötelező a legeltetési időszakban, a napi létszámok átlagát figyelembe véve.

A legeltethető őshonos állatfajták listáját a 17/2024 AM rendelet alapján jelen kiadvány 7. számú melléklete tartalmazza.

A legeltetéssel kapcsolatos műveleteket a mezőgazdasági termelő a gazdálkodási napló legeltetési napló betétlapjára kell vezetnie.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- az ellenőrzés keretében megállapításra kerül a teljesítésbe bevont tábla vonatkozásában, hogy a tábla legeltetéssel kapcsolatos adatait nem, vagy nem megfelelően rögzítette a mezőgazdasági termelő a gazdálkodási naplóban, vagy a legeltetést nem a gyakorlat teljesítésébe bevont táblán valósította meg anélkül, hogy a változást agrotechnikai műveletként bejelentette volna.
- a gyakorlat teljesítésével érintett terület nem éri el a mezőgazdasági üzem gyepterületének 50%-át;
- a gyakorlat teljesítésével érintett területhez képest a bejelentett legeltethető állategyedek száma nem éri el hektáronként a 0,2, vagy meghaladja az 1,4 állategység állatállományt a legeltetési időszakban; vagy
- a mezőgazdasági termelő nem rendelkezik a gyakorlattal érintett teljes területre vonatkozó legeltetési napló betétlappal.

Kaszálás során legalább 10 cm-es tarlómagasság meghagyása

1 pont

Gyakorlat

A gyakorlat keretében a gyeplet évi legalább egyszer kell kaszálni úgy, hogy minden kaszálás során legalább 10 cm-es tarlót hagyunk.

JÓ TUDNI

A gyakorlat az AÖP „Az extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása” gyakorlattal együtt nem választható.

Natura 2000 gyepek és egyéb gyepek földhasználati kategóriában is választható, azzal, hogy az adott földhasználati kategória valamennyi gyepterületén teljesíteni kell a gyakorlatot. A kaszálás elvégzése dátumának az EK felületén történő bejelentésekor csatolni kell a mobilGazda alkalmazás segítségével a tevékenységgel érintett földhasználati kategóriánként legalább a területek egyikén, legalább egy georeferált fényképet, amelyen a kaszált terület és a tarlómagasság is egyértelműen megállapítható.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- az egységes kérelemben nem az előírások szerint került bejelentésre a kaszálás tervezett és elvégzésének időpontja;
- az egységes kérelemben történő bejelentéshez nem került csatolásra a MobilGazda által készített fotó, vagy a fotó nem a vállalással érintett területen készült, vagy a kaszált terület és a tarlómagasság nem jól látható;
- a kaszálás nem került teljesítésre a gyakorlattal érintett földhasználati kategória valamennyi gyeptáblája esetében;
- bármelyik kaszálás során 10 cm-nél alacsonyabb tarlót hagyott a mezőgazdasági termelő;
- AÖP „Az extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása” gyakorlatot is választotta

Kizárólag alternáló kasza vagy hátsó felfüggesztésű, illetve vontatott, szársértő nélküli kasza használata

2 pont

Az alternáló kasza vagy a hátsó felfüggesztésű, illetve vontatott, szársértő nélküli kasza használata során a fű a kaszálás során egyszerűen eldőli, a kaszálás síkja felett nem sérülnek az élőlények, a vágásminőség ugyanakkor jó, a fű gyorsabban sarjad.

Gyakorlat

A gyakorlat keretében a mezőgazdasági termelő a mezőgazdasági üzem valamennyi gyepterületén a tárgyévben valamennyi kaszálást alternáló kasza, vagy vontatott, szársértő nélküli kasza használatával valósítja meg azzal, hogy a gyepterületet legalább évente egy alkalommal lekaszálja.

i JÓ TUDNI

A gyakorlat az „extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása” című gyakorlattal együtt nem választható.

A gyakorlat keretén belül a MobilGazda alkalmazás segítségével a tevékenységgel érintett területek egyikén készíteni kell legalább egy georeferált fényképet, amelyeken szerepel

- a kaszálóeszköz;
- a felfüggesztés vagy csatlakozás módja;
- a kaszálóeszköz vágófelülete és
- a szársértő berendezés hiánya.

A gyakorlat keretében olyan kasza használható, amelyen nincsen szársértő berendezés. Amennyiben a kaszát gyárilag szársértő berendezéssel látták el, úgy azt a gyakorlat teljesítésének idejére – beleértve a georeferált fénykép elkészítésének pillanatát – le kell szerelni a kaszáról

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- az egységes kérelemben nem az előírások szerint került bejelentésre a kaszálás tervezett és elvégzésének időpontja
- az egységes kérelemben történő bejelentéshez nem került csatolásra a MobilGazda által készített fotó, vagy a fotó nem a vállalással érintett területen készült, vagy nem látható a
 - kaszálóeszköz;
 - a felfüggesztés vagy csatlakozás módja;
 - a kaszálóeszköz vágófelülete és
 - a szársértő berendezés hiánya.
- gyakorlattal érintett területen nem történt, vagy nem alternáló kaszával vagy hátsó felfüggesztésű, illetve vontatott, szársértő nélküli kaszával történt kaszálás
- Az extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása gyakorlatot is választotta

Egyéb állandó kultúra és különleges állandó kultúra földhasználati kategória esetén választható gyakorlatok

Közös szabályok:

Ha az adott gyakorlat egyéb állandó kultúra és különleges állandó kultúra esetén is választható, az egyes földhasználati kategóriákban külön-külön kell kiválasztani és teljesíteni a gyakorlatot. Az ellenőrzés során a gyakorlatnak való megfelelés külön kerül ellenőrzésre.

A különleges állandó kultúrákba tartozó növények listáját a 17/2024 AM rendelet alapján a jelen kiadvány 8. számú melléklete tartalmazza.

Mikroöntözési technológiák alkalmazása egyéb állandó kultúrában 2 pont

Gyakorlat:

Az egyéb állandó kultúra terület legalább 50 %-án mikroöntözési¹³ technológiák alkalmazása.

Í JÓ TUDNI

A kincstár ellenőrzi a mikroöntözési technológia meglétét, alkalmazását, és a tárgyévre vonatkozó vízjogi üzemeltetési, fennmaradási engedély, vagy bejelentés meglétét.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- a gyakorlattal érintett táblák teljes területén nincs kiépítve mikroöntözés, vagy üzemképtelen
- a táblára vonatkozóan tárgyévben nincs érvényes vízjogi üzemeltetési, fennmaradási engedély, vagy bejelentése
- az egységes kérelembe nem került bejelölésre a gyakorlat teljesítésének helye
- nem valósult meg a mikroöntözés az ültetvény legalább 50%-án
- nincs öntözési célú vízjogi engedély a gyakorlattal érintett ültetvényeken
- a vízjogi üzemeltetési, fennmaradási engedélytől, vagy a bejelentéstől lényegesen eltérő módon történt vízhasználat

¹³ mikroöntözés: a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályozásáról szóló 147/2010. (IV.29) kormányrendelet szerinti mikroöntözés

Méhekre veszélyes szerek használati tilalma állandó kultúrában

1 pont

Gyakorlat

A növényvédelem során az engedélyokirat alapján a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos besorolású növényvédő szer hatóanyagok használata tilos. A fel nem használható szerek rendszeresen frissített listáját az Irányító Hatóság február 1.-ig közzéteszi.

! JÓ TUDNI

A gyakorlat különleges állandó kultúra és egyéb állandó kultúra tekintetében is választható, kivéve szőlőalany törzsültetvény, szőlőoltvány iskola és gyümölcsfaiskola hasznosítási kódú kultúra esetén.

A gyakorlatot az üzem valamennyi állandó kultúra hasznosítású területén alkalmazni kell. A termesztés során alkalmazott növényvédő szerek használatát a gazdálkodási napló részeként vezetett permetezési naplóadatai alapján, illetve szermaradvány kimutatására irányuló mintavételezéssel kerül ellenőrzésre.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- fel nem használható növényvédő szer hatóanyag kerül kijuttatásra

Biológiai ágens vagy feromon légtérelítési eszköz alkalmazása egyéb állandó kultúrában

2 pont

Gyakorlat:

Engedélyezett biológiai ágensek vagy feromonok légtérelítési eszközzel történő alkalmazása az állandó kultúra területének legalább 50%-án. A felhasználható szerek rendszeresen frissített listáját az Irányító Hatóság február 1.-ig közzéteszi.

! JÓ TUDNI

A biológiai ágens készítmény vagy feromon légtérelítési eszköz megfelelő felhasználását a kiadvány 3. számú melléklete szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

A gyakorlat kizárólag egyéb állandó kultúra tekintetében választható.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- a tárgyévben nem, vagy nem engedélyezett biológiai ágens vagy feromon légtérelítési eszközt használtak
- az egyéb állandó kultúra 50%-án nem vagy nem az engedélyokiratnak megfelelő módon került felhasználásra a készítmény, vagy eszköz
- az egységes kérelem felületén nem került bejelentésre a biológiai ágens vagy feromon légtérelítési eszköz alkalmazása az egyéb állandó kultúra 50%-án, vagy nem került jelölésre mely táblákon kerül teljesítésre a gyakorlat

Mikrobiológiai készítmények alkalmazása egyéb állandó kultúrában

2 pont

A gyakorlat célja a talajok szervesanyag-készletének helyreállítása, valamint a talajpotenciál és a talaj-biodiverzitás javítása, a tápanyagveszteség csökkentése és a talajok vízvisszatartó képességének javítása. Az egészséges talaj közvetve hozzájárul a műtrágya- és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez.

Gyakorlat:

Az egyéb állandó kultúra területének legalább 50 %-án mikrobiológiai készítmények alkalmazása talajoltásként, a sorközben felhalmozott növényi maradványok lebontására, illetve állománykezelésként.

i JÓ TUDNI

Olyan mikrobiológiai készítmények juttathatóak ki, amelyek rendelkeznek Nébih engedély okirattal, és szerepelnek az Irányító Hatóság tárgyévben február 1.-ig kiadott közleményében és az engedélyokirat szerinti kultúrára, meghatározott dózisban kerül kijuttatásra, és az engedélyezett módon, telepítéskori talajoltóként, sorközben alkalmazott növényi maradványok lebontására, vagy állománykezelésként.

A mikrobiológiai készítmény megfelelő felhasználását a kiadvány 3. számú melléklete szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

A gyakorlat nem teljesíthető olyan táblán, ahol az álló- és folyóvizek partjától számított 50 méteres biztonsági sáv vagy sávok miatt a tábla területének több mint 15 százaléka nem kezelhető, kivéve, ha az adott készítmény engedélyokiratában 50 méternél keskenyebb biztonsági sáv szerepel.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **gyakorlattal érintett egyéb állandó kultúra területén nem került bejelentésre, vagy nem az egységes kérelemben meghatározottak szerint került bejelentésre a mikrobiológiai készítmények használata, és az alkalmazott mikrobiológiai szerek megnevezése és kijuttatása**
- **a készítmény nem rendelkezik Nébih engedélyokirattal, és nem szerepel az Irányító Hatóság tárgyévi közleményben**
- **nem az engedélyokiratban meghatározott dózisban és módon kerül kijuttatásra**
- **nem teljesült a kijuttatás a egyéb állandó kultúra 50%-án**
- **nem, vagy nem az egységes kérelem rendeletnek megfelelően került bejelentésre a mikrobiológiai készítmények alkalmazása, a gyakorlat teljesítésére bejelentett táblák mindegyikén, azaz az egyéb állandó kultúra 50%-án**

Talaj- és növénykondicionáló szerek, nitrogénmegkötő készítmények alkalmazása egyéb állandó kultúrában

1 pont

A talajkondicionálók elsősorban a kedvező talajállapot, a megfelelő humusztartalom és átlevégőzség kialakulását segítik. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez.

Gyakorlat

Az egyéb állandó kultúra területének legalább 50 %-án talajkondicionáló vagy növénykondicionáló vagy nitrogénmegkötő készítmények alkalmazása.

i JÓ TUDNI

Olyan kondicionálók juttathatóak ki, amelyek rendelkeznek Nébih engedélykivarral, és szerepelnek az Irányító Hatóság tárgyévben február 1.-ig kiadott közleményében és az engedélykivarr szerinti kultúrára, meghatározott dózisban kerül kijuttatásra az engedélyezett módon.

A kondicionáló készítmény megfelelő felhasználását a kiadvány 3.számú melléklete szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

A gyakorlat kizárólag egyéb állandó kultúra tekintetében választható.

A gyakorlat nem teljesíthető olyan táblán, ahol az álló- és folyóvizek partjától számított 50 méteres biztonsági sáv vagy sávok miatt a tábla területének több mint 15 százaléka nem kezelhető, kivéve ha a kondicionáló engedélykivarrában 50 méternél keskenyebb biztonsági sáv szerepel, abban az esetben nem kell betartani az 50 m-es előírást.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- ha a gyakorlattal érintett egyéb állandó kultúrában nem az egységes kérelemben meghatározottak szerint került bejelentésre a kondicionáló készítmények megnevezése és kijuttatása
- a készítmény nem rendelkezik Nébih engedélykivarral, és nem szerepel az Irányító Hatóság tárgyévi közleményében
- nem az engedélykivarrban meghatározott dózisban és módon kerül kijuttatásra a készítmény
- nem teljesült a kijuttatás az egyéb állandó kultúra 50%-án
- ha a mezőgazdasági termelő által bejelentett tábla területének több mint 15 százaléka nem kezelhető az álló- és folyóvizek partjától számított 50 méteres biztonsági sáv vagy sávok miatt.

12% alatti lejtésű területeken az állandó kultúrák talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével

1 pont

A talajtakarás megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát.

Gyakorlat

Különleges és egyéb állandó kultúra területén a talaj takarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények¹⁴ termesztésével.

A gyakorlat különleges állandó kultúra és egyéb állandó kultúra tekintetében is választható, kivéve szőlőalany törzsültetvény, szőlőoltvány iskola és gyümölcsfaiskola hasznosítási kódú kultúra esetén.

i JÓ TUDNI

A gyakorlatot akkor választhatja a mezőgazdasági termelő, ha valamennyi állandó kultúra táblájára teljesülnek az alábbiak:

- 2 hektárnál kisebb területű táblák esetében az adott tábla területének legfeljebb 50%-a 12%-nál nagyobb lejtésű területen helyezkedik el
- 2 hektáros vagy annál nagyobb területű táblák esetében az adott táblán belül a 12%-nál nagyobb lejtésű terület nagysága nem haladja meg az 1 hektárt.

Minden sorközben egybefüggő talajtakarás kialakítása szükséges. Mulcsozás esetében a tárgyév egészében, egyéves növények vetése esetén május 1-től szeptember 30.-ig.

A mulcsozáshoz nem használható fel:

- istállótrágya
- komposzt
- talajtakaró fólia
- geotextil és egyéb szövetek
- gyomgátló szőnyeg
- zúzottkő, mosott kavics
- műfű
- gumigranulátum vagy bármilyen egyéb szintetikus anyag
- bármely hulladék

¹⁴ egyéves sorköztakaró növények: A17/2024 AM rendelet alapján jelen kiadvány 10.számú melléklete szerinti növények, vagy ezen növények keverékei.

FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- az üzem nem minden táblája felel meg a 12% alatti meghatározásnak
- az előírt időszakban nem, vagy nem megfelelő módon található meg a mulcs, vagy a takarónövény
- az egységes kérelemben nem került jelölésre a sorköztakarás módja, majd az elvetett sorköztakaró növény, valamint a vetésének, talajba dolgozásának időpontja
- mulcsozásnál nem elfogadott anyagok kerültek felhasználásra, vagy nem az egyéves sorköztakaró növényvel valósult meg a takarás

Állandó kultúrák talajtakarása évelő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel

2 pont

A talajok szénmegkötő képességét növeli a hosszabb időn át fennálló talajtakarás.

Gyakorlat

A gyakorlatnak a mezőgazdasági üzem állandó kultúra hasznosítású táblák teljes területén, a sorközök felületén egybefüggően kell hogy megvalósuljon, évelő lágyszárú szántóföldi¹⁵ növényekkel, vagy olyan keverékekkel, amelynek minden komponense évelő növény.

Sorköztakaró évelő kultúra olyan

a) évelő lágyszárú szántóföldi növény lehet, amely szántóföldi hasznosításként megjelölhető az egységes kérelemben; vagy

b) keverék lehet, amelynek minden komponense a kiadvány 9. melléklet szerinti növény. állandó kultúra

¹⁵ évelő lágyszárú szántóföldi növény: Olyan növény, amely szántóföldi hasznosításként megjelölhető az egységes kérelemben.

i JÓ TUDNI

A gyakorlat különleges állandó kultúra és egyéb állandó kultúra tekintetében is választható, kivéve szőlőalany törzsültetvény, szőlőoltvány iskola és gyümölcsfaiskola hasznosítási kódú kultúra esetén.

A gyakorlat esetében a sorköztakaró évelő növényeknek vagy gyepeknek a tárgyév teljes egészében a területen kell lennie. Ez alól kivételt csak a telepítés éve jelent, amikor az állandó kultúra és a sorköztakaró növény telepítése május 1-ig megtörténik.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **sorköztakarás nem egybefüggő**
- **nem megfelelő növényekkel, vagy azok keverékével került kialakításra a sorköztakarás**
- **a sorköztakaró növények nem találhatók meg a releváns időben a területen**
- **nem, vagy nem megfelelő módon került bejelentésre az egységes kérelemben a sorköztakarás módja, valamint az agrotechnikai műveletek (vetés, betakarítás, talajba forgatás, vagy talajba dolgozás)**

Karbamid műtrágya környezetbarát használata egyéb állandó kultúrában 1 pont

A karbamid esetében azonnali bedolgozással, illetve folyékony karbamid esetén inhibitoros műtrágya alkalmazásával jelentős kibocsátás csökkentést lehet elérni, ami hozzájárul az ammónia-emisszió és a hatóanyag veszteség csökkentéséhez.

Gyakorlat

Szilárd halmazállapotú karbamid esetében azonnali bedolgozással, folyékony halmazállapotú karbamid esetében szintén azonnali bedolgozással juttatható ki, vagy azonnali bedolgozás hiányában ureáz gátló készítményt alkalmaznak a kijuttatás során.

Az ureáz gátló készítmények listáját az Irányító Hatóság által évente egyszer, legkésőbb tárgyév február 1-jéig a honlapján teszi közzé.

i JÓ TUDNI

A gyakorlat kizárólag egyéb állandó kultúra tekintetében választható.

A gyakorlat keretében a mezőgazdasági üzem egyéb állandó területének legalább egy tábláján, de az egyéb állandó kultúra legalább 5%-án karbamid műtrágyát juttat ki. A minimálisan kijuttatandó nitrogén hatóanyag mennyiség hektáronként 35 kg, de nem lehet több hektáronként 90 kg-nál.

A karbamid műtrágya mennyiségének felhasználását a kiadvány 3. számú melléklete szerinti módon szükséges igazolni a helyszíni ellenőrzés keretében.

A választott gyakorlatot, az egységes kérelem benyújtásakor a karbamiddal kezelt táblákon be kell jelölni.

! FONTOS

A gyakorlat nem teljesítésének számít, ha:

- **egyetlen táblán sem kerül karbamid műtrágya kijuttatásra**
- **nem került kijuttatásra a minimálisan előírt mennyiség**
- **a megengedett mennyiségnél több kerül kijuttatásra**
- **a kijuttatott karbamid műtrágya nem kerül azonnali beforgatásra**
- **folyékony műtrágya esetén nem forgatta, vagy nem dolgozta be, vagy bedolgozás vagy beforgatás hiányában nem alkalmazott ureáz gátló készítményt**
- **nem vagy nem határidőben került bejelentésre a kijuttatás, bedolgozás, ureáz gátló készítmény használat, az egységes kérelem rendeletben meghatározottak szerint**

2. számú melléklet

Méhlegelő növényfajok listája

	Megnevezés magyarul	Megnevezés latinul
1.	Lucerna	Medicago sativa L.
2.	Komlós lucerna	Medicago lupulina
3.	Takarmány lucerna alexandriai	Medicago sativa
4.	Alexandriai here	Trifolium alexandrinum
5.	Vöröshere	Trifolium pratense L.
6.	Bíborhere	Trifolium incarnatum L.
7.	Fehérhere	Trifolium repens L.
8.	Mézontófű (facélia)	Phacelia tanacetifolia
9.	Pohánka (hajdina)	Fagopyrum esculentum
10.	Őszi káposztarepce	Brassica napus L. ssp. Oleifera biennis
11.	Baltacím	Onobrychis viciifolia
12.	Napraforgó	Helianthus annuus
13.	Orvosi somkóró	Melilotus officinalis Desr.
14.	Fehérvirágú somkóró	Melilotus alba
15.	Fehér mustár	Sinapis alba
16.	Fehérvirágú édes csillagfürt	Lupinus albus L.
17.	Sárgavirágú édes csillagfürt	Lupinus luteus L.
18.	Kékvirágú édes csillagfürt	Lupinus angustifolius L.

19.	Olajretek	Raphanus sativus L. convar. oleiferus (Mill.) Metzger
20.	Borágó	Borago officinalis L.
21.	Borsmenta	Mentha × piperita
22.	Csombormenta	Mentha pulegium L.
23.	Lómenta	Mentha longifolia
24.	Citromfű	Melissa officinalis
25.	Ánizs	Pimpinella anisum
26.	Koriander	Coriandrum sativum
27.	Kígyószisz	Echium vulgare
28.	Nyúluszapuka	Anthyllis vulneraria
29.	Bíbor kasvirág	Echinacea purpurea
30.	Pillangóvirág	Cosmos bipinnatus
31.	Orvosi zsálya	Salvia officinalis
32.	Muskotályzsálya	Salvia sclarea
33.	Ligeti zsálya	Salvia nemorosa
34.	Kerti izsóp	Hyssopus officinalis
35.	Ánizs izsóp	Agastache phoeniculum
36.	Bazsalikom	Ocimum basilicum L.
37.	Oregánó	Origanum vulgare
38.	Kakukkfű	Thymus serpyllum

39.	Szöszösbükköny	Vicia villosa Roth
40.	Takarmánybükköny (tavaszi bükköny)	Vicia sativa
41.	Pannonbükköny	Vicia pannonica
42.	Kerti mák	Papaver somniferum
43.	Szarvaskerep	Lotus corniculatus
44.	Korcshere (svédhere)	Trifolium hybridum L.
45.	Levendula	Lavandula angustifolia
46.	Tarka koronafürt	Securinega varia
47.	Sáfrányos szeklice	Carthamus tinctorius L.
48.	Sárkerep lucerna	Medicago falcata
49.	Mogyorós lednek	Lathyrus tuberosus
50.	Szegletes lednek	Lathyrus sativus
51.	Réti komócsin	Phleum pratense
52.	Szöszös ökörfarkkóró	Verbascum phlomoides
53.	Murokrépa	Daucus carota L.
54.	Édeskömény – magtermesztés céljára szolgáltató típusa	Foeniculum vulgare var. vulgare

3. számú melléklet – Felhasználást igazoló dokumentumok

Az inputanyagok minimális mennyiségének felhasználását a mezőgazdasági termelőnek

a) saját beszerzés esetén saját névre szóló érvényes, mennyiségre vonatkozó adatot tartalmazó számlával vagy

b) termeltető, őstermelők családi gazdaság képviselője vagy tagja, termelői integrációs szervezet, termelői csoport vagy termelői szervezet által történő beszerzés esetén

ba) a termeltetővel, őstermelők családi gazdaság képviselője vagy tagja, termelői integrációs szervezettel, termelői csoporttal vagy termelői szervezettel kötött szerződéssel,

bb) a termeltető, őstermelők családi gazdaság képviselője vagy tagja, termelői integrációs szervezet, termelői csoport vagy termelői szervezet által a mezőgazdasági termelő részére átadott karbamid műtrágya mennyiségét, valamint a származás megjelölését tartalmazó, a termeltető, őstermelők családi gazdaság képviselője vagy tagja, termelői integrációs szervezet, termelői csoport vagy termelői szervezet által kiállított dokumentummal, és

bc) a termeltető, őstermelők családi gazdaság képviselője vagy tagja, termelői integrációs szervezet, termelői csoport vagy termelői szervezet nevére szóló érvényes, mennyiségre vonatkozó adatot tartalmazó számla másolatával (amelyen a feltüntetett vételár kitakarható) és

c) a felhasznált mennyiséget és a felhasználhatósági időt igazoló kísérő dokumentumok másolatával vagy göngyöleggel kell igazolnia,

és az igazoló dokumentumokat a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Támvtv.) 36. §-a szerint kell megőriznie -10 évig-, amelyeket a Kincstár helyszíni ellenőrzés keretében jogosult ellenőrizni.

4. számú melléklet

A gyakorlat1 teljesítéséhez alkalmazható talajtakaró növények listája

	Növény neve
1.	Őszi búza
2.	Tavaszi búza
3.	Őszi durumbúza
4.	Tavaszi durumbúza
5.	Őszi tönkölybúza
6.	Tavaszi tönkölybúza
7.	Őszi novum búza
8.	Tavaszi novum búza
9.	Őszi tönke búza
10.	Tavaszi tönke búza
11.	Őszi alakor búza
12.	Tavaszi alakor búza
13.	Rozs
14.	Évelő rozs
15.	Őszi árpa
16.	Tavaszi árpa
17.	Tavaszi zab
18.	Őszi zab

19.	Tavaszi tritikálé
20.	Őszi tritikálé
21.	Pohánka (Hajdina)
22.	Mohar
23.	Fekete zab (homoki zab)
24.	Őszi takarmányborsó
25.	Őszi zöldborsó
26.	Lóbab (Disznóbab)
27.	Fehérvirágú édes csillagfürt
28.	Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)
29.	Fehérvirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)
30.	Sárgavirágú édes csillagfürt
31.	Sárgavirágú édes csillagfürt (takarmány célra)
32.	Sárgavirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)
33.	Kékvirágú édes csillagfürt
34.	Kékvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)
35.	Kékvirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)
36.	Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)
37.	Szöszösbükköny
38.	Pannonbükköny
39.	Szegletes lednek

40.	Őszi káposztarepce
41.	Fehér mustár
42.	Mák (őszi)
43.	Olajretek
44.	Négermag
45.	Őszi fokhagyma
46.	Őszi vöröshagyma
47.	Lucerna
48.	Lucerna erjesztett takarmány
49.	Lucerna zöldtakarmány
50.	Komlós lucerna
51.	Sárkerep lucerna
52.	Tarkavirágú lucerna
53.	Vöröshere
54.	Bíborhere
55.	Fehérhere
56.	Korcshere (svédhere)
57.	Perzsahere (fonákhere)
58.	Alexandriai here
59.	Lódi lóhere
60.	Sárgavirágú somkóró (orvosi somkóró)

61.	Fehérvirágú somkóró
62.	Takarmánybaltacim
63.	Szarvaskerep
64.	Nyúlszapuka
65.	Szeradella
66.	Koronás baltavirág
67.	Réparepce
68.	Tifon
69.	Tarlórépa
70.	Takarmányrépa
71.	Csicsóka
72.	Murokrépa
73.	Tarka koronafürt
74.	Görög széna
75.	Keleti kecskeruta
76.	Mézontófü (Facélia)
77.	Füves lucerna
78.	Füves here
79.	Takarmánymályva
80.	Lósóska
81.	Füves mezsgye

82.	Ebtíppan
83.	Óriás tippan
84.	Fehér tippan
85.	Cérnatíppan
86.	Francia perje
87.	Csenkeszperje
88.	Olasz perje (szálkás perje)
89.	Angol perje
90.	Hibrid perje
91.	Ligeti perje
92.	Réti perje
93.	Mocsári perje
94.	Sovány perje
95.	Magyar rozsnok
96.	Zöld Pántlikafű
97.	Csomós ebír
98.	Nádképzű csenkesz
99.	Juhcsenkesz
100.	Réti csenkesz
101.	Vörös csenkesz
102.	Veresnadrág csenkesz

103.	Gumós komócsin
104.	Réti komócsin
105.	Sziki kender
106.	Abesszin (etiópai) mustár
107.	Meliorációs retek

5. számú melléklet

Talajtakarást nem biztosító tarlót hagyó növények listája

	Növény neve
1.	Burgonya
2.	Cukorrépa
3.	Földimogyoró
4.	Retek
5.	Olajreték
6.	Takarmányreték
7.	Cikória
8.	Karalábé
9.	Kínai kel
10.	Zeller
11.	Póréhagyma
12.	Őszi fokhagyma
13.	Tavaszi fokhagyma
14.	Csemegehagyma
15.	Őszi vöröshagyma
16.	Tavaszi vöröshagyma
17.	Lilahagyma
18.	Metélőhagyma

19.	Fejessaláta
20.	Endívia
21.	Sóska
22.	Spenót
23.	Articsóka
24.	Spanyol articsóka
25.	Petrezselyem gyökér (fehérrépa)
26.	Galambbegysaláta
27.	Sárgarépa
28.	Cékla
29.	Feketegyökér
30.	Torma
31.	Pasztinák
32.	Újzélendi spenót
33.	Batáta (édesburgonya)
34.	Borsmustár (rukkola)
35.	Réparepce
36.	Tifon
37.	Tarlórépa
38.	Takarmányrépa
39.	Csicsóka

40.	Murokrépa
41.	Gyepiskola (gyepszőnyeg)
42.	Pihentetett terület (parlag)
43.	Meliorációs retek
44.	Tökre oltott sárgadinnye

6. számú melléklet

Agrotechnikai műveletként bejelentendő műveletek a forgatás nélküli talajművelés szántón gyakorlat teljesítésébe bevont táblák vonatkozásában

	Agrotechnikai művelet
1.	altalajlazítás
2.	ásóboronázás
3.	ásógépezés
4.	bakhátkészítés
5.	boronálás
6.	forgóboronázás
7.	grubberezés
8.	kombinátorozás
9.	kompaktorozás
10.	könnyűtárcsázás maximum 10 cm mélyégben

11.	középmély lazítás (35–60 cm)
12.	kultivátorozás tápanyag bedolgozással
13.	lazítás 35 cm-ig
14.	melioratív meszezés
15.	mélylazítás (60 cm-től)
16.	meszezés
17.	multitillerezés
18.	rotátorozás
19.	simítózás
20.	talajlazítás legfeljebb 10 cm mélyen
21.	tárcsázás legfeljebb 10 cm mélyen
22.	tarlöhántás legfeljebb 10 cm mélyen
23.	trágyázás

7. számú melléklet

Legeltethető őshonos állatfajták

Faj	Fajta
Szarvasmarha	magyar szürke szarvasmarha
	magyartarka
	kárpáti borzderes
Bivaly	magyar házibivaly
Ló	gidrán
	hucul
	kisbéri félvér
	lipicai
	furioso-north star
	nóniusz
	magyar hidegvérű
	shagya arab
	muraközi
	akhal teke
Szamár	magyar parlagi szamár

Juh	gyimesi racka
	tejelő cigája
	cigája
	cikta
	magyar merinó
Kecske	magyar parlagi kecske

8. számú melléklet

Különleges állandó kultúrák

Energiafű	Energiafű
Sarjzatatásos, rövid vágásfordulójú energetikai célú fás szárú ültetvény	Nyár (sarjzatatásos, rövid vágásfordulójú)
	Fűz (sarjzatatásos, rövid vágásfordulójú)
	Kőris (sarjzatatásos, rövid vágásfordulójú)
	Éger (sarjzatatásos, rövid vágásfordulójú)
	Juhar (sarjzatatásos, rövid vágásfordulójú)
Olasznád	Olasznád
Energia Miscanthus	Energia Miscanthus
Szilfium	Szilfium
Ipari faültetvény	Akác
	Nemes nyáras

9. számú melléklet

Az Állandó kultúrák talajtakarása évelő kultúrák fenntartásával vagy gyepesítéssel gyakorlat teljesítéséhez alkalmazható sorköztakaró növények listája

	Növény neve
1.	Angol perje
2.	Articsóka
3.	Cérnatippan
4.	Csicsóka
5.	Csomós ebír
6.	Édeskömény (közönséges)
7.	Évelő rozs
8.	Fehér tippan
9.	Fehérhere
10.	Fehérvirágú somkóró
11.	Földieper (szamóca)
12.	Francia perje
13.	Fűszer (édes) édeskömény vagy római édeskömény
14.	Keleti kecskeruta
15.	Keverék kultúra
16.	Komló
17.	Komlós lucerna

18.	Korcshere (svédhere)
19.	Koronás baltavirág
20.	Ligeti perje
21.	Lódi lóhere
22.	Lucerna
23.	Lucerna erjesztett takarmány
24.	Lucerna zöldtakarmány
25.	Méhlegelő
26.	Mogyorós lednek
27.	Nádképző csenkesz
28.	Nyúlszapuka
29.	Olasz édeskömény vagy gumós édeskömény
30.	Pannonbükköny
31.	Réti csenkesz
32.	Réti komócsin
33.	Réti perje
34.	Sárgavirágú somkóró (orvosi somkóró)
35.	Sárkerep lucerna
36.	Sóska
37.	Spanyol articsóka
38.	Szarvaskerep

39.	Szeradella
40.	Szöszösbükköny
41.	Takarmánybaltacim
42.	Tarka koronafürt
43.	Tarkavirágú lucerna
44.	Vörös csenkesz
45.	Vöröshere
46.	Zöld Pántlikafű
47.	Zöldugar kultúra

10. számú melléklet

12% alatti lejtésű területeken az állandó kultúrák talajtakarása teljesítésére alkalmas egyéves sorköztakaró növények listája

1.	Őszi búza
2.	Tavaszi búza
3.	Őszi durumbúza
4.	Tavaszi durumbúza
5.	Őszi tönkölybúza
6.	Tavaszi tönkölybúza
7.	Őszi novum búza
8.	Tavaszi novum búza
9.	Őszi tönke búza
10.	Tavaszi tönke búza
11.	Őszi alakor búza
12.	Tavaszi alakor búza
13.	Rozs
14.	Őszi árpa
15.	Tavaszi árpa
16.	Tavaszi zab
17.	Őszi zab
18.	Tavaszi tritikálé

19.	Őszi tritikálé
20.	Cukorborsó
21.	Mezei borsó
22.	Őszi takarmányborsó
23.	Őszi zöldborsó
24.	Szárazborsó (Sárgaborsó)
25.	Tavaszi takarmányborsó
26.	Tavaszi zöldborsó
27.	Lóbab (Disznóbab)
28.	Futóbab
29.	Szárazbab
30.	Zöldbab
31.	Homoki bab (tehénborsó)
32.	Fehérvirágú édes csillagfürt
33.	Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)
34.	Fehérvirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)
35.	Sárgavirágú édes csillagfürt
36.	Sárgavirágú édes csillagfürt (takarmány célra)
37.	Sárgavirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)
38.	Kékvirágú édes csillagfürt
39.	Kékvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)

40.	Kékvirágú édes csillagfürt (zöldtrágyázásra)
41.	Lencse
42.	Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)
43.	Csicseriborsó
44.	Szegletes lednek
45.	Őszi káposztarepce
46.	Tavaszi káposztarepce
47.	Fehér mustár
48.	Fekete mustár
49.	Retek
50.	Olajretek
51.	Takarmányretek
52.	Vadrepce
53.	Gomborka (magvas)
54.	Karfiol
55.	Brokkoli
56.	Bimbóskel
57.	Fejes káposzta
58.	Kelkáposzta
59.	Vöröskáposzta
60.	Takarmánykáposzta

61.	Karalábé
62.	Kínai kel
63.	Zsázsa
64.	Torma
65.	Borsmustár (rukkola)
66.	Réparepce
67.	Tifon
68.	Tarlórépa
69.	Digitalis
70.	Fűszerkömény
71.	Lestyán
72.	Keverék kultúra
73.	Abesszin (etiópai) mustár
74.	Meliorációs retek
75.	Muskotály zsálya
76.	Terjőke kígyószisz

Rövidítések jegyzéke

AKG	Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
AÖP	Agro-Ökológiai Program
AÖT	Agro-Ökológiai Terület
EFA	Ökológiai fókuszterületek
eGN	Elektronikus Gazdálkodási Napló
HMKÁ	Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot
IH	Irányító Hatóság
JFGK	Jogszabályban Foglalt Gazdálkodási Követelmény
KAP	Közös Agrárpolitika
KM	Kölcsönös Megfeleltetés
MePAR	Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer
Nébih	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
ÖKO	Ökológiai gazdálkodásra való áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
ST	Súlyozási tényező
ÜHG	Üvegházhatású gázok

Jogszabályok gyűjteménye

(A 2023-2027-es ciklusra vonatkozóan megjelenő jogszabályok függvényében előfordulhatnak változások, melyek a megjelenést követően behivatkozásra kerülnek.)

Uniós stratégiák, bizottsági útmutatások és javaslatok:

- [Ajánlások a tagállamok számára a közös agrárpolitikára vonatkozó stratégiai ter-
vüket illetően \(2020.12.18\)](#)
- [A Bizottsági ajánlása Magyarország KAP stratégiai tervéhez \(2020.12.18\)](#)
- [Az európai zöld megállapodás](#)
- [A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia](#)
- [A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia](#)
- A Bizottság (EU) [2022/1317 végrehajtási rendelete](#) (2022. július 27.) - az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelettől a földterület jó mezőgazdasági és környezeti állapotára vonatkozó 7. és 8. előírás (GAEC-előírások) alkalmazása tekintetében a 2023. igénylési évre biztosított eltérésről

Nemzeti jogszabályok:

- [275/2004. \(X. 8.\) Korm. rendelet](#) - az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- [269/2007. \(X. 18.\) Korm. rendelet](#) - a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól
- [50/2008. \(IV. 24.\) FVM rendelet](#) - az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról
- [VP4-10.1.1-21](#) – Agrár-Környezetgazdálkodási kifizetés
- [VP4-11.1.1-11.2.1-21](#) – Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- [VP4-11.1.-11.2.-18](#) - Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- [306/2010. \(XII. 23.\) Korm. rendelet](#) - a levegő védelméről
- [10/2015. \(III. 13.\) FM rendelet](#) - az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről
- [23/2024. \(IV. 9.\) AM rendelet](#) a Közös Agrárpolitikából és a nemzeti költségvetésből finanszírozott intézkedésekkel összefüggő elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazott eljárásról
- [15/2023. \(IV. 19.\) AM rendelet](#) - az Agro-ökológiai Programhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályairól
- [14/2023. \(IV. 19.\) AM rendelet](#) - az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott támogatások igénybevétele során alkalmazandó feltételekről
- [17/2023. \(IV. 19.\) AM rendelet](#) - a termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól
- [13/2023. \(IV. 19.\) AM rendelet](#) - az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból és a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevételével kapcsolatos eljárási szabályokról
- [15/2024. \(IV. 9.\) AM rendelet](#) az egységes kérelemmel igényelhető egyes agrártámogatások eljárási szabályairól
- [16/2024. \(IV. 9.\) AM rendelet](#) a Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervből nyújtott támogatások igénybevétele során alkalmazandó feltételekről
- [17/2024. \(IV. 9.\) AM rendelet](#) a Közös Agrárpolitika Stratégiai Tervből megvalósuló Agro-ökológiai Programhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályairól
- [19/2024. \(IV. 9.\) AM rendelet](#) a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól

Felelős kiadó: Győrffy Balázs elnök, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Szerzők: a NAK, az Agrárminisztérium és a Magyar Államkincstár munkatársai
Kreatív vezető: Nagy-Nizák Júlia
Kiadvány- és borítóterv: Kecseti Lídia
Grafikai tervező, tördelő: Horváth Győző
Kiadja: © Nemzeti Agrárgazdasági Kamara – minden jog fenntartva
Kiadás: javított kiadás 2024

ISBN: 978-615-6564-08-5

Átdolgozott, frissített kiadás:
A 17/2024. (IV. 9.) AM rendelet alapján frissítésre került 2024-ben.

BESZÉLJEN FALUGAZDÁSZÁVAL!

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

1115 Budapest, Bartók Béla út 105-113.
Telefon: +36 80 900 365
ugyfelszolgalat@nak.hu
www.nak.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TERSEGEKBE BERUHAZÓ EURÓPA

Az EMVA támogatások végrehajtására kijelölt hatóság
a Miniszterelnökség Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága.